

La derrota final a la Guerra Civil i el pas a l'exili de Lluís Companys el 5 de febrer de 1939, és la representació més gràfica d'una imatge gairebé bíblica. **L'èxode de gran part d'un poble**, 475.000 persones, vers un destí ignorat. Catalunya mai ha viscut res igual al llarg de la seva mil·lenària història.

Pel coll de Llí, a l'Alt Empordà, camí de l'Estat francès, els presidents de Catalunya i el País Basc, Lluís Companys i José Antonio Aguirre, passen sols, sense la companyia de Manuel Azaña. Ni en aquell moment tan trist, el president de la República Espanyola s'oblida de la preeminència institucional. Un trist presagi de la poca entesa que hi haurà al llarg dels anys de la diàspora.

El president Companys, diana de totes les crítiques, és **un home angoixat per la tragèdia del seu poble, per la sort de la seva nació**, ocupada per un exèrcit que vol fer desaparèixer la seva identitat en un fred genocidi cultural.

Emergeix aleshores un Companys estadista que per damunt de diferències partidistes assumeix el paper tràgic que la història li ha imposat. Un Companys que, **des de París, reorganitza amb migrants mitjans les funcions de la Generalitat a l'exili**, maldant per ajudar a milers de catalans tancats en camps de concentració sense recursos propis, recomposant organismes unitaris, realitzant activitats culturals... **fins que a principis de 1940 l'ocupació nazi de França desfà aquesta precària estructura.**

Tot i l'evident perill personal que comporta la nova situació, Companys decideix restar a França per tal de no separar-se del seu fill malalt, refugiant-se a la població bretona de la Baule. Allí, **el 13 d'agost de 1940, el deté la policia militar alemanya** i el lliura a la policia espanyola que el segresta en una conducció il·legal.

Hendaya, agost 1940
Fotografia de Lluís Companys feta per l'agent de la policia espanyola Pedro Urraca, al pas de la frontera, com a prova d'haver-lo entregat viu.

El Pertús, febrer 1939
L'èxode de la població civil.

23 setembre 1939
Carta d'identitat emesa per les autoritats franceses a Lluís Companys durant la seva estada a França.

El Pertús, febrer 1939
Les armes republicanes s'amunteguen a la banda francesa de la frontera.

27 octubre 1939
La Generalitat a l'exili francès edita *El Poble Català*.

Sant Cebrià de Rosselló, febrer 1939
Un dels camps de refugiats instal·lats a les platges rosselloneses.

1882-1940

LLUÍS COMPANYS
POLÍTIC FINS A LA MORT